

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ในงานทำงานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานในแง่มุมต่างๆ โดยได้ศึกษาข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อนำมาประมวลเป็นความรู้เบื้องต้นใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ไว้โดยสังเขปดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์

1.1 ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 หนังสือ ช่างศิลป์ไทย ชุดที่ 1 เล่มที่ 2 ของ กรมศิลปากร พ.ศ. 2537 เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ด้านการช่างไทยหลายๆด้าน เป็นการศึกษา รูปแบบ เทคนิค วิธีการ ของวิชาการช่างหลายแขนง เช่น งานจิตรกรรม ประติมากรรม ลายรดน้ำและงานหัตถ์เป็นต้น

1.1.2 หนังสือเรื่องความงามในศิลปะไทย ของ น. ณ ปากน้ำ สำนักพิมพ์เมืองโบราณ เป็นหนังสือรวมบทความ 40 บทความ ผลงานของ น. ณ ปากน้ำ ศิลปินแห่งชาติผู้เชี่ยวชาญงานด้านศิลปะไทย บทความหลากหลายมีอายุมากกว่า 40 ปี แสดงถึงความงามของศิลปะไทย เป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับงานศิลปะไทย ทั้งศิลปะโบราณ และศิลปะสมัยใหม่แขนงต่างๆโดยเฉพาะงานด้านทัศนศิลป์ และให้ความรู้ด้านงานช่างอีกทั้งยังมีการพูดถึงภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังชื่อดังของวัดเก่าแก่หลายแห่ง หนังสือเล่มนี้ยังถูกคัดเลือกให้เป็นหนังสือดี 1 ในหนังสือ 100 เล่มที่คนไทยควรอ่าน เหมาะสำหรับผู้เริ่มสนใจเรื่องราวความรู้เกี่ยวกับงาน ศิลปะไทย

1.1.3 จิตรกรรมไทย ครุสมปอง อัครวงษ์ โรงเรียนเพาะช่าง บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) มิถุนายน 2550 เป็นหนังสือที่รวมความรู้สรรพวิชาทางด้านจิตรกรรมไทย กลวิธีการสร้างงานจิตรกรรมไทยแบบโบราณ รูปแบบการเขียนภาพไทยและบางส่วนเป็นการรวบรวมผลงานที่ผ่านมาทั้งทางด้านหน้าที่การงานประจำ คือการเป็นครูสอนศิลปะ ผลงานที่รังสรรค์ขึ้นในห้วงขณะที่มีชีวิตอยู่และอัตชีวประวัติของครุสมปอง อัครวงษ์ โรงเรียนเพาะช่าง

1.1.4 จิตรกรรมไทยประเพณี จิตรกรรมไทยสมัยอยุธยา ของกรมศิลปากร สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด พ.ศ. 2535 เป็นหนังสือที่รวบรวมภาพถ่ายงานจิตรกรรมไทยสมัยอยุธยาไว้

เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจ อีกทั้งยังให้ข้อมูลทั้งประวัติ ความเป็นมา กลวิธีการสร้างงานจิตรกรรมไทยแบบโบราณ รูปแบบการเขียนภาพไทย และข้อมูลการอนุรักษ์

1.1.5 นอกจากหนังสือ ตำรา ดังกล่าวมาแล้ว ยังมีหนังสือและตำราต่างๆด้านศิลปกรรม ทั้งงานจิตรกรรมฝาผนัง จิตรกรรมไทยแขนงต่างๆซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ด้วย โดยคณะผู้วิจัยขอกล่าวอย่างย่อไว้ อาทิเช่น

- หนังสือสมุดภาพไตรภูมิฉบับต่างๆ
- หนังสือภาพจิตรกรรมฝาผนังในศาสนสถานและอาคารสำคัญต่างๆ
- หนังสือภาพจิตรกรรมลายรดน้ำ
- หนังสือที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่องไตรภูมิ
- ภาพถ่ายผลงานศิลปกรรมไทยโบราณ เป็นต้น

1.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม สัมภาษณ์บุคคล เช่น พระสงฆ์ อาจารย์ นักวิชาการ ผู้รู้ต่างๆ เป็นต้น

2. ข้อมูลเบื้องต้นของการสร้างสรรค์

นิยามความหมายหรือข้อมูลที่มีส่วนสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่มีเนื้อหาสะท้อนความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ในวาระโอกาสเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 ในแง่มุมต่างๆนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเฟ้นเนื้อหาที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์กับแนวทางการทำงานเพื่อนำมาเสนอตามลำดับ

2.1 ซื่อนิยามความหมายของพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 ได้ให้ความหมายตามคำภาษาอังกฤษ ไว้ว่า “The Celebration on the Auspicious Occasion of His Majesty the King’s 7th Cycle Birthday Anniversary, 5th December 2011” เป็นชื่องานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในโอกาสที่มีพระชนมายุครบ 7 รอบ แดดสิบสี่พรรษา ใน พ.ศ. 2554 ประกอบด้วยพระราชพิธี รัฐพิธี และราษฎร์พิธีต่างๆ โดยจัดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2554

2.2 พระราชพิธีงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในโอกาสที่มีพระชนมายุครบ 7 รอบ แดดสิบสี่พรรษา ใน พ.ศ. 2554 ประกอบด้วยพระราชพิธี ดังนี้

2.2.1 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จออกมหาสมาคม ณ มุขเด็จพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2554

2.2.2 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานหมายกำหนดการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบระหว่างวันจันทร์ที่ 5 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2554

- วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2554 เวลา 10.30 น. พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล โดยมีกำหนดการดังนี้

- เวลา 07.30 น. จะมีขบวนแห่เชิญน้ำพระพุทธรูปมณฑปศักดิ์สิทธิ์ จากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ไปยังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

- เวลา 10.30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จออก ณ มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ทรงกล่าวถวายพระพรชัยมงคล จากนั้น นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และประธานศาลฎีกา กล่าวถวายพระพรชัยมงคล ในนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้พิพากษา ข้าราชการและประชาชนทุกหมู่เหล่า

- เวลา 17.00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไป ยัง พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม บรรพชิตจีนและญวนถวายพระพร พิธีสวนพวงวรี ต่อจากนั้น เป็นการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ ทรงตั้งสมณศักดิ์ ทรงตั้งพระครูพราหมณ์ พระสงฆ์ เจริญพระพุทธมนต์ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมโหฬาร

- วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2554 เวลา 10.30 น. เสด็จพระ เสด็จมณฑลพิเศษ และ พระสงฆ์ถวายพระพร ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมโหฬาร

- วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2554 เวลา 17.00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ แทนพระองค์ ไปยังศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต คณะทูตานุทูต เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

2.2.3 ในวันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เวลา 15.30 น.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ (โดยเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์) พร้อมด้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯเสด็จฯแทนพระองค์ ในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร (ตามหมายกำหนดการก่อน จะมีพระราชพิธี ในวันเสาร์ที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ต่อมาเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม ที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้มีมติให้ขอพระราชทาน

พระบรมราชานุญาต เลื่อนการจัดกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องจากกระแสน้ำและระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาสูงและไหลแรง ไปเป็น วันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555) โดยกระบวนเรือยาว 1,280 เมตร กว้าง 90 เมตร ประกอบด้วยเรือทั้งหมด 52 ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่ง 4 ลำ (เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9 เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ และเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช (อัญเชิญผ้าพระกฐิน) เรือรูปสัตว์ 8 ลำ เรือตั่ง 22 ลำ และเรืออื่น ๆ 18 ลำ ภาพยนตร์ในครั้งนี้เป็นการประพันธ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสิ้น 3 บทได้แก่บทเสภาสรรเสริญพระบารมีบทชมเรือขบวนและบทชมเมืองโดยนักเรียนนายร้อยทอง้อยย แสงสินชัย เป็นผู้ประพันธ์ และน.ท.ณัฐวัฏ อร่ามเกลื้อ เป็นพนักงานเหเรือ

2.3 รัฐพิธี รัฐบาลไทยได้เตรียมการจัดรัฐพิธี เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2554 โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- วันที่ 2 ธันวาคม พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ เพื่อเป็นข้าราชการที่ดี และพลังของแผ่นดิน เวลา 08.00 น. พร้อมกันทั่วประเทศ โดยส่วนกลางจัดที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และในส่วนภูมิภาคจัดที่หน้าศาลากลางของทุกจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นแกนกลางในการจัดพิธี และหน่วยงานอื่นๆ จัดที่สถานที่ตั้งของหน่วยงานตามความเหมาะสม

- วันที่ 5 ธันวาคม พิธีถวายเครื่องราชสักการะ และ จุดเทียนถวายพระพรชัยมงคล และ พิธีถวายพระพรชัยมงคล ของเหล่าข้าราชการ และพสกนิกรชาวไทย ซึ่งกำหนดจัดที่ มณฑลพิธี ท้องสนามหลวงและ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด ดังเช่นที่ได้จัดมาเป็นประจำทุกปี โดย มูลนิธิ 5 ธันวาคมมหาราช และ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- วันที่ 7 ธันวาคม งานสโมสรสันนิบาตเฉลิมพระเกียรติ ณ ทำเนียบรัฐบาล เวลา 19.00 น. (ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ สำหรับการจัดงานมีการแสดงชุดพิเศษ คือ การแสดงดนตรีบรรเลงเพลงเฉลิมพระเกียรติ เพลง “ภัทรมหาราช” โดยวงดุริยางค์ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ การแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ ชุด “ทศพิธราชธรรม” จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ การแสดงดนตรีบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ โดยวง Vietrio ซึ่งเป็นนักเรียนทุนพระราชทานสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และการแสดงดนตรีบรรเลงเพลง “ครองแผ่นดินโดยธรรม” โดยวงดุริยางค์เหล่าทัพและตำรวจ พร้อมทั้งทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก 3 รายการ ได้แก่ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์จำลอง หนังสือที่ระลึกประมวลพระราชดำรัส และเงินสมทบมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2.3.1 การจัดพิธีถวายพระพรชัยมงคลและการจัดแสดงมหรสพสมโภช ภายใต้ชื่อ งาน “เย็นศิระเพราะพระบริบาล” โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดงาน กรุงเทพมหานคร และ มูลนิธิ ๕ ธันวาคมหาราช ร่วมกันจัดงาน ระหว่างวันเสาร์ที่ 3 ธันวาคม ถึงวันศุกร์ที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ตั้งแต่เวลา 18:00-24:00 น. บริเวณท้องสนามหลวง ถนนราชดำเนินตลอดสาย จนถึงบริเวณลาน พระราชวังดุสิต ตลอดจนภายในสวนอัมพร ที่สำคัญคือพิธีถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนชัยถวาย พระพร ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง และสถานที่ต่างๆ ทั่วราชอาณาจักร

ส่วนงานมหรสพสมโภช มีกิจกรรมประกอบด้วย การลงนามถวายพระพร ณ ร่มโพธิ์ร่มไทรของแผ่นดิน การเข้ากราบถวายสักการะพระทันตธาตุ ของประเทศภูฏาน ถนนและนิทรรศการ เย็นศิระเพราะพระบริบาล การแสดงแสง สี เสียง สื่อผสม วัฒนธรรมทองแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 84 พรรชามหาราช การฉายภาพยนตร์พาโนรามาบนกำแพงพระบรมมหาราชวัง ระยะทางยาวประมาณ 100 เมตร การนำสัญลักษณ์ของ 77 จังหวัดทั่วประเทศ มาประดับเป็น Landmark ใหญ่ใจกลางงาน มีขบวนรถเฉลิมพระเกียรติ มีขบวนกลองประจำภาค การแสดงจากต่างประเทศ การจัดกิจกรรมย้อนยุควิถีชีวิตคนไทยเมื่อ 80 ปีที่ผ่านมา กิจกรรมดนตรีและความบันเทิง การแสดงพลุดอกไม้ไฟ ซึ่งกระทรวงการคลังจะได้จัดทำสายรัดข้อมือ ที่ระลึกเป็นพิเศษในงานนี้ด้วยและที่สำคัญคือ ทางสำนักพระราชวัง เปิดให้เข้าชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในยามค่ำคืน ตั้งแต่วันที่ 5 - 9 ธันวาคม ปีเดียวกัน ตั้งแต่เวลา 18.00 น. - 24.00 น.

2.3.2 พิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธรณ์ได้กำหนดให้ทุกจังหวัดประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำสำคัญที่ประชาชนเคารพเลื่อมใส หรือแหล่งน้ำสำคัญของจังหวัด หรือจากแหล่งน้ำที่เคยใช้ประกอบพิธีอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง โดยให้ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธรณ์ ณ สถานที่ที่สำคัญหรือพระอารามหลวงของจังหวัดแล้วนำมามอบให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อนำเข้าพิธีเสกน้ำพระพุทธรณ์ที่ส่วนกลางอีกครั้ง ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แล้วจึงนำทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2554 โดยจะประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำในแต่ละจังหวัดในวันที่ 14 ตุลาคม บางจังหวัดอาจมีการเปลี่ยนแปลง เช่น กรุงเทพมหานครจะประกอบพิธีตักน้ำในวันที่ 25 พฤศจิกายน เนื่องจาก ในวันศุกร์ที่ 14 ตุลาคม 2554 สำนักพระราชวังอยู่ระหว่างไว้ทุกข์งานพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จึงเป็นการไม่เหมาะสมที่จะประกอบพิธีตักน้ำพระพุทธรณ์

พิธีเสกน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ในแต่ละจังหวัดในวันที่ 28 พฤศจิกายน แล้วรวมโถงน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ทั้ง 76 จังหวัด นำมาเก็บรักษาไว้ที่กระทรวงมหาดไทย และวันที่ 2 ธันวาคม มีพิธี

อัญเชิญโถ่น้ำพระพุทธรณ์ จำนวน 77 โถ จากกระทรวงมหาดไทยไปยังพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรณ์ โดยพระเถระ จำนวน 85 รูป แล้วตักน้ำบรรจุในพระเต้าปทุมนิมิตทอง นาก เงิน จากนั้น วันศุกร์ที่ 5 ธันวาคม 2554 จัดริ้วขบวนอิสริยยศอัญเชิญพระเต้าปทุมนิมิตทอง นาก เงิน (ภายในบรรจุน้ำพระพุทธรณ์) จากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ไปตามถนนสนามไชย ถนนหน้าพระลาน เข้าประตูวิเศษไชยศรี ไปยังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง เสร็จแล้วตั้งแถวรอเฝ้ารับเสด็จฯ ทูลเกล้าฯ ถวายน้ำพระพุทธรณ์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภายในพระบรมมหาราชวัง

2.4 กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีนี้ ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักพระราชพิธีการอย่างเป็นทางการ

2.4.1 กิจกรรมโดยหน่วยงานภาครัฐ อาทิเช่น

- โครงการเฉลิมพระเกียรติ"กรุงเทพฯ เมืองสวรรค์"โดย กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 โครงการ โครงการคอนเสิร์ตการกุศลทัพฟ้าคู่ไทยเพื่อ “ชัยพัฒนา” โดย กองทัพอากาศ
 - งานแสดงและประกวดพลุเฉลิมพระเกียรติ "ดวงประทีปพราวณา เทิดราชาราชินี บารมีศรีแผ่นดิน" โดย กองทัพอากาศ
 - การจัดคอนเสิร์ต“รักชาติ รวมพลัง รวมพลัง รวมน้ำใจ คนไทยด้วยกัน” ครั้งที่ 1-2 โดย กองบัญชาการกองทัพอากาศ
 - โครงการอาสาสมัครแรงงานพัฒนาท้องถิ่นถวายพ่อของแผ่นดิน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
 - จัดประกวดผลงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย กองบัญชาการกองทัพอากาศ
 - โครงการแรงงานร่วมใจลดขยะเพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ โดย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
 - โครงการจัดนิทรรศการบีไอโอแฟร์ 2011 โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม
 - โครงการถนนสีขาว ถนนแห่งความปลอดภัยพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ โดย กรมทางหลวง
 - งานแสดงดนตรีเฉลิมพระเกียรติ "อัครมหาราช อัครศิลปิน" โดย กองทัพอากาศ
- อิมแพ็คเมืองทองธานี

- การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติที่ท้องสนามหลวงและสวนสาธารณะทั่วกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 แห่ง ในทุกจังหวัดและอำเภอเมืองทั้ง 76 จังหวัด ในอำเภอที่นอกเหนือจากอำเภอเมือง จำนวน 802 แห่ง และ ณ ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ ต้นแบบเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 84 แห่ง

- โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปี 2554 โดย กระทรวงศึกษาธิการ

- โครงการ การประกวดผลงานจิตรกรรมสะท้อนความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 เป็นต้น

2.4.2 กิจกรรมโดยรัฐวิสาหกิจ สมาคม ห้างร้าน หน่วยงานเอกชน อาทิ

- เครือเซ็นทรัลและธนาคารไทยพาณิชย์ ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศอิตาลี จัดนิทรรศการ GLAMOUR, 60 Years of Italian

- รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล จัดทำสารคดี พระราชอารมณ์ขัน เปิดให้บริการบนรถไฟฟ้าทุกเที่ยว ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2554 และประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ทุกสถานี

- 84 World Tennis Invitation Hua Hin 2011 โดย ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ณ เซนต์เนียล พาร์ค โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล หัวหิน รีสอร์ท แอนด์ สปา

- เทศกาลตรุษจีนไชน่าทาวน์และเทศกาลตรุษจีนในภูมิภาค โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- สนับสนุนพันธุ์ไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.9 โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- เทศกาลโคมไฟส์สันเมืองใต้ โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- ผ่าตัดหัวใจทั่วโลก เทิดพระเกียรติในหลวงทั่วหล้า โดยมูลนิธิโรงพยาบาล 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ ในพระสังฆราชูปถัมภ์

- คมชัดลึก (หนังสือพิมพ์)ร่วมกับศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักพิมพ์เนชั่น เอ็กมอนท์ เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด จัดโครงการ "84 พรรษา ใส่บาตรหนังสือ : เติมปัญญาสู่ห้องสมุดประสพอุทกภัย" เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา โดยนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มารับมอบหนังสือจากสถานศึกษา และส่งต่อไปยังโรงเรียนที่ประสบอุทกภัย

- มหาวิทยาลัยรังสิต มอบทุน 84 ทุนแก่ผู้มีครอบครัวฐานะขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือมีถิ่นที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร หรือพื้นที่เสี่ยงภัย หรือพื้นที่ที่มีผลกระทบจากภัยธรรมชาติ หรือพื้นที่ที่มีผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้น

2.4.3 งานอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนพิธี อาทิ

- พิธีอุปสมบท 999 รูป ระหว่างวันที่ 9-23 มกราคม 2554 ณ วัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก และที่วัดศูนย์กลางของทุกจังหวัด ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการฝ่ายจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติโดยคู่สมรสคณะรัฐมนตรี

- การจัดงานสวดมนต์เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- การจัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์ เจริญจิตภาวนา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม 9 ครั้ง
- พิธีเจริญพระพุทธมนต์จตุรทิศเฉลิมพระเกียรติ
- การเลื่อนสมณศักดิ์พระสงฆ์ 85 รูป รวมถึงจะยกวัดราษฎร์ให้เป็นพระอารามหลวง 12 วัด เป็นต้น

2.4.4 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ

- โครงการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และให้ประชาชนหรือชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรน้ำโดยน้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชน รวมถึงการขยายผลจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริเพิ่มเติมอีก จำนวน 840 แห่ง

- โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย โดยส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 มิติ คือ ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ดำเนินการระดับหมู่บ้านใน 75 จังหวัด ทุกอำเภอ ๆ ละ 2 หมู่บ้าน รวม 1,756 หมู่บ้าน

- โครงการ 84 ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ ต้นแบบเฉลิมพระเกียรติฯ ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอต้นแบบ และจัดกิจกรรม "9 กิจกรรม ตามรอยพ่อหลวง ผู้ครองใจราษฎร์" ดำเนินการทั่วประเทศ

- โครงการสตรีไทย ห่วงใยสุขภาพเฉลิมพระเกียรติฯ ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สตรีไทยเข้าถึงบริการสาธารณสุข โดยเฉพาะการลดภาระเร่งด่วนและเร่ง

ปากมดลูก โดยประสานให้ทุกจังหวัดจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพสตรีไทยอย่างเป็นรูปธรรม ดำเนินการ 76 จังหวัด

- โครงการฟันเทียมพระราชทานและการส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุเฉลิมพระเกียรติฯ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐทั่วประเทศ รมรณรงค์จัดบริการใส่ฟันเทียมแก่ผู้สูงอายุที่สูญเสียฟัน และฝังรากเทียมในกรณีที่ฟันเทียมชั้นล่างหลวมมีปัญหาในการบดเคี้ยวอาหาร ดำเนินการ 76 จังหวัด และ กทม.

- โครงการราชประชานุเคราะห์สืบสานพระราชปณิธานงานฟื้นฟูสภาพผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อรังฯ ของสถาบันราชประชานุเคราะห์ กรมควบคุมโรค เป็นกิจกรรมพิเศษที่ทางสถาบันจัดขึ้นสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรังทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังดูแลฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยด้วยการผ่าตัดต่อกระบอกและใส่เลนส์แก้วตาเทียม เปลี่ยนกระบอกตา ผ่าตัดข้อเข่าเทียม ดำเนินการทั่วประเทศ

- โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใยสุขภาพประชาชนเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นการจักระบบบูรณาการการดูแลสุขภาพประชาชนอายุ 35 ปีขึ้นไปทุกคนในการส่งเสริมสุขภาพป้องกันควบคุมโรค และการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อลดปัญหาโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง ดำเนินการ 76 จังหวัด

- โครงการเติมใจให้กันเฉลิมพระเกียรติฯ ของการประปาส่วนภูมิภาค กระทรวงมหาดไทย เป็นการออกเยี่ยมและบริการตรวจสอบท่อ/อุปกรณ์เกี่ยวกับระบบน้ำประปา ท่อแตก ท่อรั่ว แก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าแรง ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องทรัพยากรน้ำเพื่อปลูกฝังประชาชนให้ใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า ดำเนินการในพื้นที่ของการประปาส่วนภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย และทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

- โครงการจัดตั้งอาศรมศิลป์ปิ่นห้วยทับช้าง มหาวิทยาลัยพะเยาเฉลิมพระเกียรติฯ ของกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยพะเยา เป็นต้น

2.5 ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ ประกอบด้วย อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลืองทอง อันเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพ ขลิบรอบด้วยสีทอง อยู่กลางตราสัญลักษณ์ฯ บนพื้นวงกลมสีน้ำเงิน ล้อมรอบด้วยกรอบโค้งเรียบสีเหลืองทอง หมายถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นศูนย์รวมดวงใจของคนไทยทั้งชาติ ด้านบนอักษรพระปรมาภิไธยย่อ เป็นอุณาโลมเลข 9 ไทย หมายถึงพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 9 แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ โดยตัวเลขนั้นอยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฏ อันเป็นเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ไทย และเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นสมเด็จพระบรมราชาธิราช

ถัดลงมาสองข้างซ้ายขวาของอักษรพระปรมาภิไธยย่อ มีลายพุ่มข้าวบิณฑ์สีทอง ซึ่งมีสัปปะกุล เศวตฉัตรประดิษฐานอยู่เบื้องบน ด้านนอกสุดเป็นกรอบโค้ง มีลวดลายสีทองบนพื้นสีเขียว ซึ่งเป็นเดชแห่ง วันพระบรมราชสมภพ และยังหมายถึงความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ และความสงบร่มเย็น ด้านล่างอักษรพระ ปรมาภิไธยย่อ เป็นภาพกระต่ายสีขาวทรงเครื่อง อยู่ในลักษณะกำลังก้าวย่าง หมายถึงเครื่องหมายประจำ นักษัตรปีเถาะ ซึ่งตรงกับปีมหามงคลนี้ โดยภาพกระต่ายอยู่บนพื้นสีน้ำเงิน มีลายกระหนกสีทองประกอบ หมายถึงความเจริญรุ่งเรืองของราชอาณาจักรไทย ภายใต้พระบรมโพธิสมภาร เบื้องล่างตราสัญลักษณ์ฯ เป็นแพรแถบสีชมพูขลิบทอง มีตัวอักษรสีทองความว่า พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554

2.6 เพลงเฉลิมพระเกียรติ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดสร้างขึ้นหลายเพลง อาทิ

2.6.1 ครองแผ่นดินโดยธรรม

- ประพันธ์คำร้องโดย ประภาส ชลศรานนท์ ประพันธ์ทำนอง และเรียบเรียงเสียง ประสานโดย จักรพันธ์ เอี่ยมหนู เป็นเพลงที่กระทรวงกลาโหม กองทัพบก และสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ร่วมกับ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) จัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554

2.6.2 ผู้ปิดทองหลังพระ

- ประพันธ์คำร้องและทำนองโดย ยืนยง โอภากุล ในงานคอนเสิร์ตคาราบาว 30 ปี โดยในเนื้อเพลง กล่าวถึงพระนามเต็มของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้ด้วย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คน ไทยทราบและจดจำได้ เนื่องจากผู้ที่จดจำได้ยังมีน้อย ทั้งนี้ นายดิสร วัชรทัย รองเลขาธิการพระราชวัง กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้ฟัง และแก้ไขเนื้อเพลงเล็กน้อย และตรัสชมว่า "แอ็ด คารา บาว เก่งมาก ที่นำชื่อเรามาใส่ในเนื้อเพลงได้"

2.6.3 ตามรอยพระราชา

- ประพันธ์คำร้องโดย ชนะ เสวิกุล และ นิติพงษ์ ห่อนาค ประพันธ์ทำนองโดย ชนะ เสวิกุล และ อภิไชย เย็นพูนสุข ขับร้องโดย ธงไชย แมคอินไตย์ และคณะประสานเสียงเด็ก เพลงนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ โครงการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว "ตามรอยพระราชา" เนื่องใน โอกาสมหามงคล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 7 รอบ 84 พรรษา

2.6.4 ในหลวงของแผ่นดิน

- ประพันธ์คำร้องโดย วิเชียร ตันติพิมลพันธ์ ประพันธ์ทำนอง และเรียบเรียงโดย สราวุธ เลิศปัญญาณัฐ ขับร้องโดย นักแสดงและศิลปิน 123 คน จัดทำเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

2.7 การแถลงข่าวการจัดโครงการ การประกวดผลงานจิตรกรรมสะท้อนความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 มีดังนี้

“วุฒิสภา”จัดประกวดภาพจิตรกรรม“84พระราชธรรมราชาประชาธิปไตย”

เมื่อเวลา 13.00 น. วันที่ 19 ม.ค.ที่ห้องโถง อาคารรัฐสภา 1 มีการแถลงข่าวโครงการประกวดผลงานภาพจิตรกรรมสะท้อนความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 หัวข้อ “ 84 พระราชธรรมราชาประชาธิปไตย ” ซึ่งโล่เกียรติยศ และเงินรางวัล พร้อมเกียรติประวัติจากการที่ผลงานจะได้นำไปประดับที่อาคารรัฐสภาแห่งใหม่ โดยเปิดรับผลงานระหว่างวันที่ 20 -30 กันยายนนี้

เนื่องในปี 2554 เป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 7 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2554 วุฒิสภาจึงจัดโครงการประกวดผลงานภาพจิตรกรรมในหัวข้อ "84 พระราชธรรมราชาประชาธิปไตย" ขึ้น เชิญชวนคนไทยร่วมกันถ่ายทอดศิลปะแห่งความจงรักภักดีส่งผลงานเข้าประกวด ซึ่งผลงานที่คว่ำรางวัลชนะเลิศจากเวทีนี้จะนำไปประดับตกแต่งในรัฐสภาแห่งใหม่ โดยจะเปิดรับผลงานระหว่างวันที่ 20-30 กันยายนนี้

นิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 กล่าวว่า กิจกรรมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงความจงรักภักดีถวายเป็นพระราชสักการะพระองค์ท่าน โดยโครงการประกวดผลงานจิตรกรรมในหัวข้อ 84 พระราชธรรมราชาประชาธิปไตย ต้องการให้ประชาชนได้สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ที่บ่งบอกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย

ด้าน รศ.ดร.ทัศนา บุญทอง รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง ในฐานะกรรมการและที่ปรึกษาโครงการประกวดผลงานภาพจิตรกรรมฯ กล่าวว่า แนวคิดในการจัดกิจกรรมประกวดในหัวข้อนี้เกิดจากความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในด้านการส่งเสริมคุณธรรมและระบอบประชาธิปไตย ที่พระองค์ทรงใช้หลักคุณธรรมควบคู่ไปกับหลักประชาธิปไตยในการปกครองประเทศ อีกทั้งยังทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อสร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชนทุกคน

ภาคของประเทศอย่างเท่าเทียม ตลอดจนทรงส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและมีประชาธิปไตยที่มั่นคงยั่งยืนด้วย

ส่วนรายละเอียดการประกวด นายบุญชัย โชควัฒนา ประธานคณะกรรมการโครงการประกวดผลงานภาพจิตรกรรมฯ กล่าวว่า การประกวดมี 2 ประเภท ได้แก่ ประชาชนทั่วไปและเยาวชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 9 ปี อายุ 9-13 ปี และอายุ 15-17 ปี สำหรับรางวัลทั้ง 2 ประเภท ประกอบด้วย รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 1 รางวัลยอดเยี่ยมอันดับที่ 2 รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 3 โดยทั้ง 3 รางวัลจะได้รับโล่เกียรติยศพร้อมเงินรางวัล นอกจากนี้ยังมีรางวัลดีเด่นประเภทประชาชนอีก 30 รางวัลได้รับเกียรติบัตรพร้อมเงินรางวัล ส่วนประเภทเยาวชนยังมีรางวัลดีเด่นอีก 3 รางวัล ได้รับเกียรติบัตรพร้อมเงินรางวัลเช่นกัน

นอกจากรางวัลที่กล่าวมาแล้ว อีกคุณค่าที่สร้างความภาคภูมิใจ คือ ผลงานทุกชิ้นที่ได้รับรางวัลจะได้รับการพิจารณาไปประดับที่อาคารรัฐสภาแห่งใหม่ เพื่อเป็นเกียรติประวัติและความภูมิใจกับเจ้าของผลงาน รวมถึงเตรียมคัดเลือกผลงานที่ส่งเข้าประกวดมาจัดประมูลเพื่อนำรายได้ส่วนหนึ่ง ทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศล และจะนำผลงานที่ได้รับรางวัลไปจัดแสดงที่หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเปิดให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าชมตลอดเดือนธันวาคม 2554 นิทรรศการครั้งนี้มีศิลปินที่มีชื่อเสียงระดับประเทศนำผลงานมาร่วมจัดแสดงด้วย

ด้านรายละเอียดผลงานและกระบวนการคัดเลือกตัดสินผลงาน อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร กรรมการคณะกรรมการโครงการประกวดผลงานภาพจิตรกรรมฯ กล่าวว่า ผู้ส่งผลงานเข้าประกวดจะส่งได้คนละไม่เกิน 3 ชิ้น โดยจะต้องติดรูปถ่าย กรอกชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ และข้อมูลอื่นๆ ในใบสมัครอย่างละเอียด โดยผลงานในประเภทเยาวชนต่ำกว่า 9 ปี และอายุ 9-13 ปี จะต้องส่งภาพขนาดไม่ต่ำกว่า 15x22 นิ้ว หรือประมาณไม่เกิน 22x30 นิ้ว ส่วนเยาวชนอายุ 14-17 ปี จะต้องส่งผลงานเข้าประกวดขนาดไม่ต่ำกว่า 22x30 นิ้ว หรือไม่เกิน 40x40 นิ้ว และประเภทประชาชนทั่วไป ส่งผลงานขนาดไม่เกิน 70x70 นิ้ว ไม่รวมกรอบรูป ส่วนการคัดเลือกผลงานครั้งนี้ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปกรรมและศิลปินแห่งชาติอย่าง ศ.กิตติคุณประหยัด พงษ์ดำ และ ศ.กิตติคุณกำจร สุนทรพงษ์ศรี มาร่วมตัดสิน ซึ่งในรอบแรกพิจารณาจากความเหมาะสมผลงานตรงกับหัวข้อที่กำหนดไว้หรือไม่

ผู้สนใจสามารถส่งผลงานเข้าประกวดได้ระหว่างวันที่ 20-30 กันยายน โดยส่งผลงานที่หอศิลป์ สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เขตพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม สำหรับการตัดสินและประกาศผลการตัดสิน จะประกาศในวันที่ 1-10 ตุลาคมนี้ สอบถามรายละเอียดได้ที่ศูนย์ประสานงานข้อมูล ด้านกรรมการ โทรศัพท 0-2831-5885-7 หรือ Call Center วุฒิสภา 1102 หรือ www.senate.go.th.

3. ความบันเทิงใจในการสร้างสรรค์

ผลงานจิตรกรรมที่เป็นภาพสะท้อนมุมมองในเรื่องของความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก่อให้เกิดรูปลักษณ์ในงานศิลปกรรมที่แสดงออกถึง รูปแบบ อารมณ์ ความรู้สึกและเนื้อหา ท่าทีอันเป็นการบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของบุคคลและยุคสมัย ในวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบ ซึ่งถือเป็นปีมหามงคลยิ่งของปวงชนชาวไทย ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทย เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ข้าพเจ้าต้องการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยที่มีเนื้อหาที่แสดงออกถึงความกตัญญูทศเวทิตา แสดงความจงรักภักดี ต่อพระองค์ท่าน ถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะที่แสดงความศรัทธาต่อพระมหากษัตริย์ของปวงชนชาวไทย โดยใช้รูปแบบและกระบวนการทางด้านจิตรกรรมไทยแบบประเพณีผสมผสานกับแนวทางการทำงานเฉพาะตน เพื่อสะท้อนถึงพลังการสร้างสรรค์ศิลปะที่เชื่อมโยงกับความเชื่อตามประเพณีเช่นเดียวกับบรรพศิลป์ไทยในอดีต

4. อิทธิพลที่ได้รับในการสร้างสรรค์

แนวทางการทำงานได้รับอิทธิพลจากหลายส่วนดังนี้

4.1 อิทธิพลที่ได้รับจากคติความเชื่อ ในการทำงานครั้งนี้ อิทธิพลทางด้านคติความเชื่อที่มาจากวรรณกรรมต่างๆทางศาสนาส่งผลกับการสร้างสรรค์มาก โดยเฉพาะเรื่องราวของศรัทธาต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การเป็นดั่งสมมุติเทพขององค์พระมหากษัตริย์ไทย การเป็นดั่งร่มโพธิ์ ร่มไทร เป็นที่พึ่งแด่พวงพสกนิกรทั้งหลาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจ โดยแสดงออกทางด้านเนื้อหาที่ตอบสนองกับแนวความคิด ความเชื่อแบบเดิมผสมผสานกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

4.2 อิทธิพลที่ได้จากสภาพสังคมและสภาพแวดล้อม จากสภาพสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง ก่อให้เกิดเหตุการณ์ในทางร้ายส่งผลต่อสภาพจิตใจของคนในสังคม ความหดหู่ ความแตกแยก การปะทะกันทั้งทางด้านร่างกายและความคิด การแตกความรักและความสามัคคี แต่มีสิ่งหนึ่งที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวคนในสังคมไว้ไม่ให้เกิดสลายไปและอีกทั้งยังสามารถสร้างความสุข ยุติความแตกแยกนี้ได้ แม้เพียงชั่วคราว สิ่งนั้นคือ องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ของปวงชนชาวไทย ความเป็นป็นนี้สร้างความสะท้อนใจและเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้

4.3 อิทธิพลที่ได้จากงานศิลปกรรม ศิลปะ คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความงาม ศิลปะนั้นมียุคประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีมนุษย์สร้างขึ้น กับ

ส่วนที่เป็นการแสดงออกอันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างทางวัตถุ เราเรียกองค์ประกอบส่วนแรก ว่า รูปทรง หรือองค์ประกอบทางรูปทรง และ เรียกส่วนหลังว่า เนื้อหา หรือองค์ประกอบทางนามธรรม รูปทรงและเนื้อหา เป็นโครงสร้างหลักของศิลปะที่เกิดขึ้นโดยประสบการณ์ และแรงบันดาลใจจากสภาพแวดล้อมทางคติความเชื่อ ศรัทธา สื่อความหมายและแสดงออกด้วยทัศนธาตุทางศิลปะ

ศิลปกรรมคือสิ่งที่มองเห็นได้ สร้างขึ้นด้วยการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ รูปแบบศิลปกรรมให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส เป็นความสุขทางตา สร้างเนื้อหาให้กับรูปทรงและเป็นสัญลักษณ์ให้แก่อารมณ์ ความรู้สึก หรือปัญญาความคิดที่เกิดขึ้นในจิตใจ

4.3.1 อิทธิพลที่ได้จากภาพจิตรกรรมสมัยอยุธยา

- จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา เป็นจิตรกรรมที่แสดงความเชี่ยวชาญในการเขียนลายเส้นและรูปทรงได้อย่างมีชีวิตชีวาและมีอิสระ มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวในการถ่ายทอดบรรยากาศสภาพการดำรงชีวิต ความสามารถของช่างในการสังเกตรูปร่างหน้าตา สามารถยกเอาลักษณะเด่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว รูปร่างหน้าตา บุคลิกนิสัย และสอดแทรกความรู้สึกส่วนในผลงานได้อย่างดียิ่ง

- จิตรกรรมบนสมุดข่อยสมัยอยุธยา สัญลักษณ์ที่ศิลปะบนสมุดข่อยใช้นี้เป็นแบบเข้าใจง่าย รูปทรงมีความเป็นสากล มีความเป็นร่วมสมัยมาจนถึงปัจจุบัน การเล่าบรรยายเรื่องไม่คำนึงถึงระบบทัศนียภาพแบบธรรมชาติจริงแต่ใช้วิธีเล่าเรื่องเป็นตอนๆแทนคำมิตต่างๆด้วยเส้นและสี

4.3.2 อิทธิพลที่ได้จากภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์

- ภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ใช้กลวิธีในการจัดวางโครงสร้างองค์ประกอบภาพขนาดใหญ่ การใช้น้ำหนักของสีคราม น้ำเงิน ที่มีความหนักแน่น การกำหนดองค์ประกอบภาพ การแบ่งภาพ การเล่าเรื่อง วางโครงสร้างให้เป็นกลุ่มเป็นก้อนขนาดใหญ่ในส่วนที่ต้องการเน้นเพื่อไม่ให้ส่วนที่ต้องการเน้นนั้นหายไปกับพื้นที่ว่างหรือมวลอากาศ การวางกลุ่มมวลขนาดเล็ก ขนาดย่อยต้องคำนึงถึงลำดับของเรื่องก่อน-หลัง ความสำคัญมาก-น้อย ส่วนในเรื่องของโครงสร้างจะเห็นชัดเจนว่าได้เปลี่ยนจากสมัยอยุธยาอย่างชัดเจนคือกลุ่มสีที่ใช้และรูปแบบ วิธีการระบายจะมีความหนักแน่น มีความเข้มข้น จัดจ้านของสีมาก อีกทั้งน้ำหนักอ่อน-แก่ ในภาพยังมีความชัดเจนมากกว่า เช่น ฉากหลังของภาพจะใช้สีน้ำเงินเข้มหรือสีเขียวเข้มเกือบดำตัดกับสีแดงสดในส่วนที่ต้องการเน้นหรือการเน้นสีขาวหรือสีอ่อนในตัวภาพสำคัญๆ ลักษณะการตัดกันของสีเช่นนี้ส่งผลให้ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่มีขนาดใหญ่สามารถเล่าเรื่องและเน้นฉากสำคัญได้ชัดเจนและยังช่วยควบคุมแสงเพื่อสร้างบรรยากาศภายในอาคารให้เกิดความสงบและรู้สึกศรัทธา โดยนำโครงสร้างของสีมาปรับใช้ในผลงานเพื่อสร้างการเน้นในส่วนสำคัญและช่วยสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดขึ้นในผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้

- ภาพจิตรกรรมลายรดน้ำสมัยรัตนโกสินทร์ จิตรกรรมลายรดน้ำที่วัดนางนองเป็นจิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ เขียนประดับอยู่ตามบานประตูและบานหน้าต่าง เขียนเรื่องราวเกี่ยวข้องกับของใช้ในพระมหากษัตริย์ เครื่องราชูปโภค ข้าวของมีค่าต่างๆ ในการทำงานนี้จึงได้หยิบเอารูปทรงต่างๆ เหล่านี้มาใช้ในการถ่ายทอดจินตนาการ โดยนำรูปทรงและรายละเอียดมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการแสดงออกส่วนตน ด้วยการเพิ่มน้ำหนักและมิติของรูปทรงและมีการตัดเส้นในรูปทรงสำคัญๆ เพื่อสร้างความน่าสนใจ รูปทรงเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในรูปทรงกลุ่มย่อยๆ

4.3.3 อิทธิพลที่ได้จากภาพจิตรกรรมฝาผนังอีสาน รูปแบบและกรรมวิธีการจัดองค์ประกอบศิลป์ในสุบแต้มอีสานไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ช่างแต้มมีอิสระเสรีในการแสดงออกอย่างเต็มที่ พรรณนาด้วยเส้น สี และองค์ประกอบภาพที่ต่อเนื่องกันไปจากภาพหนึ่งเชื่อมต่อกับอีกภาพหนึ่ง เพื่อสื่อสารความคิดให้ผู้ชมเกิดจินตนาการมองเห็นความงามทางสุนทรียศาสตร์และคุณค่าทางคุณธรรมที่แฝงอยู่ในทัศนธาตุและเนื้อหาของภาพแต่ละตอนจะจบในตัวมันเอง

4.3.4 อิทธิพลที่ได้จากภาพจิตรกรรมร่วมสมัย เป็นการซึมซับ ย่อยผ่านกระบวนการส่วนตัวสู่กระบวนการในการถ่ายทอด เป็นเพียงความประทับใจที่หลอมรวมกับจินตนาการผสมรวมอยู่ในบางส่วนของผลงาน

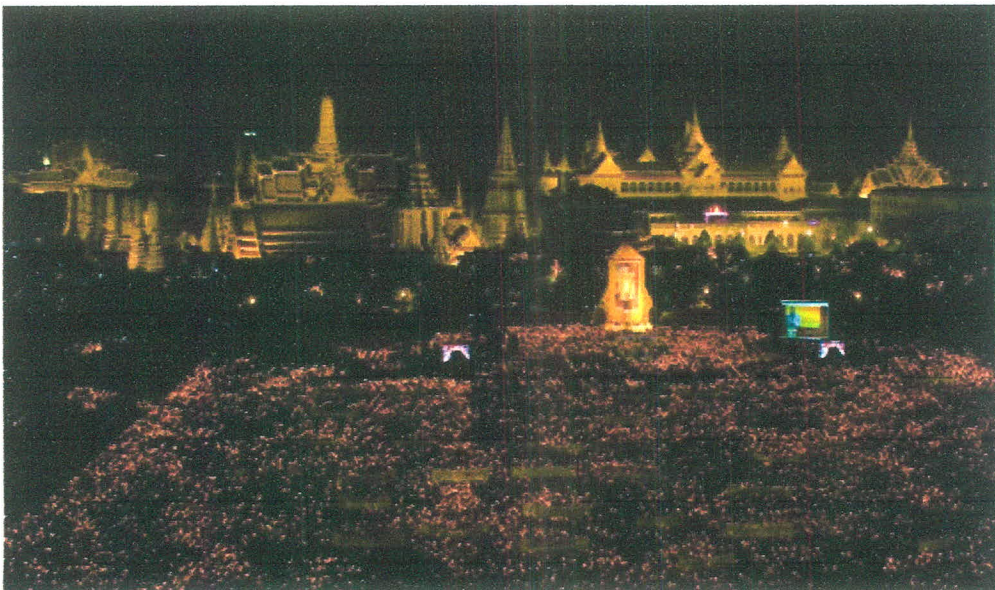
5. บทสรุป

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมดนี้จะช่วยทำให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานเข้าใจถึงเนื้อหา แนวเรื่อง ความหมายและอารมณ์ความรู้สึกที่สอดคล้องกับหัวข้อหรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และสามารถสรุปมาเป็นแรงบันดาลใจ แนวคิดและก่อเกิดเป็นจินตนาการที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานได้

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 1 ในหลวงเสด็จออกมหาสมาคมเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2554

ภาพที่ 2 พิธีถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนชัยถวายพระพร

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 3 กระบวนพยุหยาตราชลมารค เมื่อวันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เวลา 15.30 น.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์

ภาพที่ 4 ใบประกาศ ประชาสัมพันธ์งานประกวดจิตรกรรม

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 5 อิทธิพลที่ได้จากงานศิลปกรรมโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ พระที่นั่งพุทไธสวรรย์

ภาพที่ 6 อิทธิพลที่ได้จากงานจิตรกรรมสมัยอยุธยา สมุดภาพไตรภูมิ

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 7 อธิพลที่ได้จากภาพจิตรกรรมร่วมสมัย

(เบญจรงค์ โควาทักษเทศ , วัฏจักรในธรรมชาติ , ขนาด 150 x 200 cm , สีอะคริลิคบนผ้าใบ)

ภาพที่ 8 อธิพลที่ได้จากภาพจิตรกรรมร่วมสมัย

(พรชัย ใจมา , ทำความสะอาด , ขนาด 150 x 200 cm , สีฝุ่นบนผ้าใบ)